

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
postmottak@oed.dep.no
0033 Oslo

Oslo, 30. april 2008

Vår ref.#173790/1

Deres ref. 08/00225-10

Høring om hjemfallssaken - utkast til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon – viser til høringsnotatet av 14. mars 2008 om forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. NITO har følgende innspill:

Innledning/oppsummering

NITO er tilfreds med hovedtrekkene og hovedmålsetningene i regjeringens forslag, som bygger på at landets vannkraftressurser skal være i folkets eie og forvaltes til det felles beste basert på et offentlig eierskap. Dette er i tråd med NITOs holdning, som vi har gitt uttrykk for ved gjentatte tilfeller i hjemfallssaken. Konsolideringsmodellen som ligger til grunn vil etter hvert føre til at all vannkraft som faller inn under dagens konsesjonsbestemmelser blir offentlig eiet. NITO støtter sterkt opp om dette. Samtidig er det positivt at departementet legger opp til et regime som skal ivareta hensyn til industriens behov for kraft.

Forholdet til EØS-avtalen

Etter NITOs syn er det helt nødvendig med en avklaring av hjemfallssaken i forhold til EØS-avtalen, ikke minst med tanke på den lange prosessen som har vært i denne saken og aktørenes behov for forutsigbarhet framover. På bakgrunn av departementets formulering på s. 71 i høringsnotatet, der det sies at modellen omfattes av det handlingsrom Stortinget har som nasjonal lovgiver innenfor EØS-avtalen, legger NITO til grunn at forholdet til EØS-avtalen nå er avklart.

Betydningen av styrket offentlig/nasjonalt eierskap

Regjeringens forslag sikrer offentlig eierskap, og legger usikkerhet om offentlig eller privat eierskap over vannkraftressursene til side. NITO er tilfreds med dette. Forslaget vil forsere offentlig eierskap i samsvar med målsettingen bak konsolideringsmodellen, samtidig som de private selskapene som selger kraftverk kan sikre seg langsiktig krafttilgang gjennom deleierskap i offentlige kraftselskap. NITO ser lovforslaget som en reell mulighet for å styrke offentlig eierskap og derved sikre full offentlig kontroll med vannkraftressursene.

De foreslåtte lovendringene vil sikre staten, fylkeskommunene eller kommunene som majoritetseiere i kraftselskapene. Dette sikrer den økende grunnrenten av vannkraften for fellesskapet, og at verdistigningen av den forurensningsfrie vannkraften tilfaller fellesskapet. Ikke minst beholder man nasjonal kontroll over landets elektrisitetsforsyning og reduserer derved sårbarheten i helt grunnleggende infrastruktur for landet.

Utleie må ikke undergrave langsiktig offentlig eierskap

NITO frykter imidlertid at adgangen til utleie, slik vi tolker det i prinsippet på ubegrenset tid, fører flytter det reelle eierskapet fra eieren til leieren. Den skisserte utleieordningen sammen med "1/3-regelen" kan medføre omfattende utenlandsk kontroll over vannkraften. NITO oppfordrer derfor departementet til å uforme utleieregimet på en måte som ikke er i strid med hovedmålsetningen med lovforslaget – nemlig at landets vannkraftressurser skal være i folkets eie og forvaltes til det felles beste basert på et offentlig eierskap.

Hensynet til kraftforedlende industri

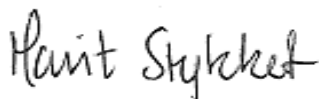
NITO er opptatt av en hjemfallsrett som både tar hensyn til internasjonale føringer, det norske folks uttalte ønske om nasjonalt eierskap til vannkraftressursene og industriens behov for kraft i fremtiden. NITO ser at usikkerhet omkring hjemfall og utfordringer knyttet til industriens behov for langsiktige og konkurransedyktige kraftkontrakter er blant de forhold som vanskeliggjør viktige investeringsbeslutninger for tunge norske industriaktører.

NITO er positive til at forslaget tar sikte på å videreføre adgangen til omgjøring av konsesjonsvilkår og hjemfall dersom vannfall og kraftverk med hjemfallsvilkår overdras fra privat til offentlig aktør. Dette og andre forslag gir muligheter for fortsatt strukturutvikling. Samtidig sikres kraftkrevende industri, som i dag er pålagt hjemfall, delaktighet i produksjonsutvikling og mulighet til langsiktige og konkurransedyktige kraftkontrakter.

Det har imidlertid kommet klare signaler fra industrien om at dette ikke er tilstrekkelig, og at lovutkastet ikke er godt nok til å sikre konkurransedyktige utviklingsmuligheter i Norge. NITO ber derfor departementet vurdere om det innenfor rammene av modellen som skal sikre offentlig eierskap, er mulig å la private eiere fortsette å disponere kraften så lenge den brukes industrielt i henhold til opprinnelige konsesjonsvilkår.

Offentlig eierskap – for å sikre nasjonal kontroll over vannkraftressursene – er imidlertid etter NITOs syn det grunnleggende formålet i denne saken.

Med vennlig hilsen

Marit Stykket
President

Tone Tønnessen
Utredningsleder